ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

zo 4. decembra 2008 *

Vo veci C-221/07,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Sozialgericht Stuttgart (Nemecko) z 26. apríla 2007 a doručený Súdnemu dvoru 2. mája 2007, ktorý súvisí s konaním:

Krystyna Zablocka-Weyhermüller

proti

Spolkovej krajine Bádensko-Württembersko,

za účasti:

Spolkovej republiky Nemecko,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory K. Lenaerts, sudcovia T. von Danwitz, R. Silva de Lapuerta (spravodajkyňa), E. Juhász a J. Malenovský,

generálny advokát: M. Poiares Maduro,
tajomník: R. Grass,

* Jazyk konania: nemčina.

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— spolková krajina Bádensko-Württembersko, v zastúpení: H. Sprau, splnomocnený zástupca,

— nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller a M. Lumma, splnomocnení zástupcovia,

— poľská vláda, v zastúpení: T. Nowakowski, splnomocnený zástupca,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: V. Kreuschitz, splnomocnený zástupca,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 18 ods. 1 ES.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pani Zablockou-Weyhermüllerovou a spolkovou krajinou Bádensko-Württembersko, týkajúceho sa zamietnutia zo strany uvedenej spolkovej krajiny vyplácať jej určité dávky, o ktorých sa domnieva, že jej majú byť vyplácané z dôvodu, že je pozostalou manželkou obete vojny.

Vnútroštátna právna úprava

3 Vnútroštátnu právnu úpravu predstavujú federálny zákon o zabezpečení obetí vojny (Bundesversorgungsgesetz) z 20. decembra 1950 v znení zmien a doplnkov z 22. januára 1982 (BGBl. 1982 I, s. 21), zmenenom a doplnenom naposledy zákonom z 19. júna 2006 (BGBl. 2006 I, s. 1305), (ďalej len „BVG“) a nariadenie o sociálnych dávkach vyplácaných do zahraničia (Auslandsversorgungsverordnung) z 30. júna 1990 (BGBl. 1990 I, s. 1321) (ďalej len „AuslVersV“), ktorým sa vykonáva tento zákon.

4 Podľa § 9 bodu 5 BVG pozostalí obetí vojny v zásade majú právo na pozostalostný dôchodok upravený v § 38 až 52 uvedeného zákona. Okrem nevalorizovaného základného dôchodku existuje pri splnení ďalších predpokladov ďalej nárok na vyrovnanie škôd pri strate na príjme obete vojny zapríčinenej invaliditou, ktorá sa počíta z príjmu, ktorý by sa teoreticky dosiahol v prípade, že by obeť nebola invalidná (§ 40a BVG), ako aj eventuálna náhrada za starostlivosť (§40b BVG) a/alebo nárok na vyrovnávací dôchodok (§ 41 BVG). Navyše ak pozostalý manžel dosiahol vek 45 rokov, má podľa § 41 ods. 1 písm. b) v spojení s odsekom 2 nárok na úplný vyrovnávací dôchodok s výhradou zníženia o prípadné osobné príjmy.

5 S týmito dávkami v zásade súvisí podľa § 9 ods. 1 a § 10 ods. 4 prvej vety písm. c) BVG právo na lekársku starostlivosť a práva upravené v § 9 bode 2 a § 25 až 27j BVG v rámci

sociálnej pomoci obetiam vojny. Tieto nároky sú však viac odstupňované v závislosti od potreby.

6 Na žiadateľov, ktorí majú bydlisko alebo obvyklý pobyt mimo územia Nemecka, sa vzťahuje odchylný režim upravený v § 64a až 64f BVG.

7 § 64e BVG stanovuje:

„1. Obetiam vojny, ktoré majú bydlisko prípadne obvyklý pobyt v jednom zo štátov uvedených v nariadení podľa odseku 5, sa poskytne podľa odsekov 2 až 4 čiastočné zabezpečenie. Vo zvyšnej časti právo na zabezpečenie neprináleží.

2. Čiastočné zabezpečenie zahŕňa základný dôchodok vrátane vyrovnania upraveného v § 44 ods. 1, zvýšenie z dôvodu ťažkej invalidity, zvýšenie pre osoby odkázané na pravidelnú dennú starostlivosť, rodičovský dôchodok a pohrebné vo výške jednej tretiny súm vyplývajúcich z § 31, 35, 36, 40, 46, 51 a 53, ako aj dávky v prípade smrti upravené v § 37. Základný dôchodok sa pre invalidov zvyšuje o tretinu sumy uvedenej v § 31 ods. 1 prvej vete ako základný dôchodok pre invalida s mierou pracovnej neschopnosti 40 %. Pri dôchodkoch sa zohľadňujú príjmy zo zahraničia len v prípadoch uvedených v § 48. Pokiaľ ide o finančnú pomoc priznanú vdove alebo sirote, musí sa v každom prípade vychádzať z plnej výšky príslušného vdovského alebo sirotského dôchodku a za základ sa považuje tretina vymeriavacej sumy uvedenej v § 33 ods. 1 písm. a). Pri výpočte pohrebného sa vždy za základ považuje najvyššia suma uvedená v § 36 ods. 1 druhej vete a § 53 druhej vete.

3. Čiastočné zabezpečenie zahŕňa aj nemocenské dávky v zmysle § 64a ods. 1. Finančné pomoci uvedené v § 11 ods. 3 sa nevyplácajú; spolkové ministerstvo práce a sociálnych vecí môže povoliť výnimky. Nemocenské dávky uvedené v § 64a ods. 2 môžu byť poskytované počas dočasného pobytu mimo územia štátov uvedených v nariadení podľa odseku 5, ak je lekárom predpísaná okamžitá liečba. Nároky na dávky sú na základe prvej až tretej vety vylúčené vtedy, ak vznikne nárok na ekvivalentné dávky poskytované verejnými alebo súkromnými poisťovňami alebo obdobnými orgánmi.

4. Dávky zabezpečenia obetí vojny uvedené v § 64b ods. 1 možno poskytnúť so súhlasom spolkového ministerstva práce a sociálnych vecí. § 27b ods. 3 prvá veta sa nepoužije.

5. Spolková vláda má právo so súhlasom Bundesrat [spolková rada] určiť nariadením štáty, v ktorých sa z dôvodu osobitných okolností, najmä z dôvodu nižších príslušných priemerných sociálnych dávok v porovnaní s dávkami v Spolkovej republike Nemecko, ako aj kvôli stavu a vývoju po druhej svetovej vojne, poskytne čiastočné zabezpečenie podľa odseku 1. Takýmto nariadením možno

a) pre určité dávky stanoviť výšku čiastočného zabezpečenia v odlišnej úrovni než vo výške jednej tretiny uvedenej v odseku 2 prvej vete a určiť podrobnejšie spôsoby výpočtu dávok;

b) v prípade podstatnej zmeny situácie zohľadňovanej pri poskytovaní čiastočného zabezpečenia (prvá veta) následne zmeniť výšku čiastočného zabezpečenia uvedenú v odseku 2 prvej a druhej vete.

6. V osobitných prípadoch možno čiastočné zabezpečenie upravené v odseku 2 prvej a druhej vete, ako aj v odseku 5 druhej vete so súhlasom spolkového ministerstva práce a sociálnych vecí rozšíriť.

7. Počas viac ako týždenného dočasného pobytu mimo územia štátov uvedených v nariadení podľa odseku 5 je možné so súhlasom spolkového ministerstva práce a sociálnych vecí poskytnúť dôchodky vymenované v odseku 2 prvej vete v rozsahu, v akom prekračujú sumy uvedené v odseku 2 prvej a druhej vete, ako aj tretinu vyrovnávacieho dôchodku; odsek 2 tretia veta sa použije. Obdobia hospitalizácie v zmysle tohto zákona, ako aj opatrenia pomoci na zotavenie a oddych [Erholungsmaßnahmen] podľa § 27b sa zohľadnia vo výške jednej tretiny.“

8 § 1 AuslVersV s názvom „Pôsobnosť“, prijatý na základe § 64e BVG, stanovuje:

„Čiastočné zabezpečenie podľa § 64e [BVG] sa poskytuje nemeckým štátnym príslušníkom a osobám nemeckého pôvodu, ktoré majú bydlisko alebo obvyklý pobyt v Albánsku, Bulharsku, Estónsku, Maďarsku, Lotyšsku, Litve, Poľsku, Rumunsku, Rusku, Slovensku, Slovinsku, Českej republike a v iných štátoch nachádzajúcich sa na území bývalej Juhoslávie alebo bývalého Sovietskeho zväzu.“

9 § 2 AuslVersV s názvom „Výška čiastočného zabezpečenia“ znie:

„1. Znížená sadzba uvedená v § 64e ods. 2 prvej vete [BVG] je 60 %. Táto znížená sadzba je 45 %, pokiaľ ide o pohrebné.

2. Znížená sadzba uplatňovaná na zvýšenie upravené v § 64e ods. 2 druhej vete [BVG] je 40 % sumy základného dôchodku zodpovedajúcej sume, ktorá vyplýva z § 31 ods. 1 prvej vety [BVG].

3. Sirotám, ktoré stratili oboch rodičov, sa odchylne od § 64e ods. 2 prvej vety [BVG] poskytnú tri štvrtiny základného dôchodku.

4. Invalidom sa poskytne rovnaká suma základného dôchodku, aká bola vyplácaná doteraz, za predpokladu, že je pre nich výhodnejšia.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

10 Pani Zablocka-Weyhermüller, poľská štátna príslušníčka, narodená v roku 1952, sa 7. septembra 2002 zosobášila s pánom Weyhermüllerom. Pán Weyhermüller, ktorý bol mnoho rokov uznaný za ťažkého vojnového invalida s nárokom na invalidný dôchodok, 12. januára 2004 zomrel. Až do svojej smrti býval v obvode Versorgungsamt Münster (Úrad pre bývalých vojakov a obete vojny v Münsteri) v Nemecku a dostával dôchodok a viaceré zvýšenia dôchodku, ako aj rôzne príspevky. V súvislosti s dôchodkom mu naposledy bola vyplácaná suma 1 419 eur mesačne.

11 Dňa 20. apríla 2004 požiadala pani Zablocka-Weyhermüller ako vojnová vdova Versorgungsamt Münster o priznanie plného pozostalostného dôchodku na základe ustanovení BVG. V tejto žiadosti uviedla, že je poľskou štátnou príslušníčkou a že sa v blízkej budúcnosti mieni presťahovať do Poľska.

12 Úrad poverený vyplácaním dávok do cudziny rozhodnutím z 27. mája 2004 vyhovel žiadosti pani Zablockej-Weyhermüllerej a rozhodol, že smrť jej manžela bola dôsledkom vojnového zranenia. Od 1. februára 2004 bol stanovený vdovský dôchodok vo výške 224 eur mesačne z dôvodu čiastočného zabezpečenia v zmysle § 40 a 64e BVG.

13 Pani Zablocka-Weyhermüller požiadala o zvýšenie zabezpečenia, ktoré jej bolo poskytnuté, a to z dôvodu, že dávky zo zabezpečenia predtým vyplácané jej manželovi boli podstatne vyššie. Uvedená žiadosť bola zamietnutá rozhodnutím príslušného

orgánu z 19. januára 2005, ktoré je predmetom sporu prejednávaného na vnútroštátnom súde. Odvolanie žalobkyne v správnom konaní opierané najmä o skutočnosť, že posledné spoločné bydlisko manželov bolo v Nemecku, a o terajšie členstvo Poľskej republiky v Európskej únii, bolo taktiež zamietnuté.

14 Počas konania vo veci samej spolková krajina Bádensko-Württembersko 20. marca 2007 súhlasila s poskytnutím vyššieho čiastočného zabezpečenia vo výške príslušného základného dôchodku s retroaktívnym účinkom k dátumu vzniku nároku dotknutej osoby na dôchodok podľa § 64e ods. 6 BVG. V dôsledku toho sa mesačný dôchodok zvýšil na 372 eur.

15 Za týchto skutkových okolností Sozialgericht Stuttgart prerušil konanie a predložil Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Sú obmedzenia dávok zakotvené v nemeckom práve o sociálnom zabezpečení v zmysle § 64e [BVG] uplatňované na oprávnené osoby s bydliskom alebo obvyklým pobytom v Poľsku ako novému pristúpenému štátu [Únie] v súlade s právom Spoločenstva, stojacom na vyššom stupni, predovšetkým z hľadiska voľného pohybu?“

O prejudiciálnej otázke

16 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článok 18 ods. 1 ES bráni takej vnútroštátnej právnej úprave členského štátu, na základe ktorej tento členský štát

odmieta vyplácať dávky poskytované pozostalým manželom obetí vojny len z toho dôvodu, že nie sú usadení na území niektorých vybratých členských štátov.

O prípustnosti

17 Tak spolková krajina Bádensko-Württembersko, ako aj nemecká vláda sa domnievajú, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný.

18 Pokiaľ ide o základný vdovský dôchodok, čiastočne znížený na základe § 64e ods. 1 prvej vety BVG, zdôrazňujú, že keďže vo veci samej uvedený dôchodok bol s retroaktívnym účinkom zvýšený až na 100 % dávky, položená otázka je pre rozhodnutie sporu prejednávaného na vnútroštátnom súde absolútne irelevantná. Navyše podľa nemeckej vlády prebieha zmena právnej úpravy zameraná na zvýšenie aktuálnej výšky čiastočného zabezpečenia zo 60 % na 100 % s účinnosťou od 1. januára 2008.

19 V súvislosti s inými dávkami poskytovanými v závislosti od príjmov, ktorých vyplácanie bolo podľa § 64e ods. 1 druhej vety BVG pozastavené, nemecká vláda takisto uvádza, že prejudiciálna otázka nemá pre riešenie sporu vo veci samej význam. Žalobkyňa v danej veci počas pojednávania na vnútroštátnom súde predložila dodatočne zmenenú žiadosť, ktorá sa týka uvedených dávok, bez uvedenia akéhokoľvek argumentu na podporu jej žiadosti.

20 V tejto situácii je vhodné pripomenúť, že v rámci konania zavedeného článkom 234 ES prislúcha výlučne vnútroštátnemu súdu, ktorý vec prejednáva a ktorý musí prevziať zodpovednosť za rozhodnutie sporu, aby s prihliadnutím na osobitosti konkrétneho prípadu posúdil potrebu prejudiciálneho rozhodnutia na vydanie svojho rozhodnutia,

ako aj relevantnosť otázok položených Súdnemu dvoru. Preto pokiaľ sa predložené otázky týkajú výkladu práva Spoločenstva, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť (pozri najmä rozsudky z 18. júla 2007, Lucchini, C-119/05, Zb. s. I-6199, bod 43, a z 15. novembra 2007, International Mail Spain, C-162/06, Zb. s. I-9911, bod 23). Zamietnutie návrhu vnútroštátneho súdu Súdnym dvorom je možné len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Spoločenstva nemá žiadnu súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, ak ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi poznatkami potrebnými na užitočné zodpovedanie položených otázok (pozri najmä rozsudky z 13. marca 2001, PreussenElektra, C-379/98, Zb. s. I-2099, bod 39; z 5. decembra 2006, Cipolla a i., C-94/04 a C-202/04, Zb. s. I-11421, bod 25; zo 7. júna 2007, van der Weerd a i., C-222/05 až C-225/05, Zb. s. I-4233, bod 22, ako aj z 8. novembra 2007, Amurta, C-379/05, Zb. s. I-9569, bod 64).

21 Vo veci samej treba konštatovať, ako vyplýva z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, že vnútroštátny súd poskytol Súdnemu dvoru podrobné opísanie skutkového a právneho stavu veci samej, ako aj dôvody, pre ktoré súd považuje odpoveď na položenú otázku za nevyhnutnú pre rozhodnutie vo veci.

22 Navyše vnútroštátny súd v odpovedi na žiadosť Súdneho dvora o vysvetlenie upresnil, že okrem zvýšeného čiastočného zabezpečenia uvedeného v bode 14 tohto rozsudku, vzťahujúceho sa na základný vdovský dôchodok, eventuálne právo na dávky upravené v § 40a, 40b a 41 BVG zostáva medzi účastníkmi konania vo veci samej sporné.

23 Z tohto dôvodu je návrh na začatie prejudiciálneho konania prípustný.

O uplatniteľnosti článku 18 ods. 1 ES

24 V tejto súvislosti je potrebné najprv určiť, či taká situácia, aká je vo veci samej, patrí do pôsobnosti práva Spoločenstva a najmä článku 18 ods. 1 ES.

25 Na jednej strane, pokiaľ ide o osobnú pôsobnosť uvedeného ustanovenia, stačí konštatovať, že v zmysle článku 17 ods. 1 ES je občanom Únie každá osoba, ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu. Okrem toho článok 17 ods. 2 spája s týmto štatútom práva a povinnosti stanovené v Zmluve ES, medzi ktoré patria aj práva a povinnosti uvedené v článku 18 ods. 1 ES (rozsudky z 26. októbra 2006, Tas-Hagen a Tas, C-192/05, Zb. s. I-10451, bod 18, ako aj z 22. mája 2008, Nerkowska, C-499/06, Zb. s. I-3993, bod 21).

26 Pani Zablocka-Weyhermüller má ako poľská štátna príslušníčka štatút občana Únie stanovený v článku 17 ods. 1 ES, a môže sa teda domáhať práv, ktoré patria k tomuto štatútu, najmä práva voľne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov, ktoré im priznáva článok 18 ods. 1 ES (rozsudok Nerkowska, už citovaný, bod 22).

27 Čo sa týka na druhej strane vecnej pôsobnosti článku 18 ods. 1 ES, je potrebné zdôrazniť, že za súčasného stavu vývoja práva Spoločenstva patrí taká dávka, aká je

predmetom sporu vo veci samej, ktorej cieľom je odškodniť pozostalých manželov vojnových obetí, do právomoci členských štátov (pozri v tomto zmysle rozsudky Tas-Hagen a Tas, už citovaný, bod 21, ako aj Nerkowska, už citovaný, bod 23).

28 Členské štáty však musia túto právomoc vykonávať pri súčasnom dodržiavaní práva Spoločenstva, najmä ustanovení Zmluvy týkajúcich sa práva slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov, ktorá je priznaná každému občanovi Únie (rozsudky Tas-Hagen a Tas, už citovaný, bod 22, ako aj Nerkowska, už citovaný, bod 24).

29 V tejto súvislosti Súdny dvor už rozhodol, že situácie, ktoré spadajú do pôsobnosti *ratione materiae* práva Spoločenstva, zahŕňajú predovšetkým prípady, ktoré sa týkajú uplatňovania základných slobôd zaručených Zmluvou a uplatňovania práva slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov podľa článku 18 ES (rozsudky z 15. marca 2005, Bidar, C-209/03, Zb. s. I-2119, bod 33; z 12. júla 2005, Schempp, C-403/03, Zb. s. I-6421, body 17 a 18, ako aj Nerkowska, už citovaný, bod 26).

30 V prejednávanej veci treba konštatovať, že taká situácia, v akej sa nachádza pani Zablocka-Weyhermüller, sa týka práva občanov Únie slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov. Žalobkyňa vo veci samej totiž tým, že si za svoje bydlisko zvolila Poľsko, realizovala právo priznané článkom 18 ods. 1 ES každému občanovi Únie slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov.

31 Okrem toho zo spisu, ktorý Súdnemu dvoru zaslal vnútroštátny súd, jasne vyplýva, že pani Zablockej-Weyhermüllerovej neboli vyplácané podľa § 64e ods. 1 druhej vety a ods. 5 BVG, ako aj podľa § 1 AuslVerV priznané dávky len z toho dôvodu, že sa usadila v Poľsku.

32 Z uvedených skutočností vyplýva, že situácia, v akej má výkon slobody priznanej pani Zablockej-Weyhermüllerovej právnym poriadkom Spoločenstva vplyv na vyplácanie takýchto dávok upravených vnútroštátnou právnou úpravou členského štátu, patrí do pôsobnosti práva Spoločenstva a najmä článku 18 ods. 1 ES.

33 Preto treba preskúmať, či sa má článok 18 ods. 1 ES vykladať v tom zmysle, že bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, ktorá podmieňuje vyplácanie určitých dávok poskytovaných pozostalým manželom vojnových obetí podmienkou, aby oprávnená osoba buď mala bydlisko na území členského štátu poskytujúceho túto dávku, alebo mala bydlisko na území iného členského štátu, ktorý nie je uvedený v zozname nariadenia vypracovaného vládou prvého uvedeného členského štátu.

O požiadavke bydliska

34 Pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti článku 18 ods. 1 ES, Súdny dvor už prv rozhodol, že možnosti, ktoré Zmluva otvára v oblasti voľného pohybu, by nemohli mať plný účinok, ak by štátneho príslušníka členského štátu mohli od ich využitia odradiť prekážky vytvorené pre jeho pobyt v prijímajúcom členskom štáte z dôvodu právnej úpravy iného

členského štátu, ktorá penalizuje skutočnosť, že tieto možnosti realizoval (pozri v tomto zmysle rozsudky z 29. apríla 2004, Pusa, C-224/02, Zb. s. I-5763, bod 19; Tas-Hagen a Tas, už citovaný, bod 30, ako aj Nerkowska, už citovaný, bod 31).

35 Vnútroštátna právna úprava, ktorá niektorých štátnych príslušníkov Spoločenstva znevýhodňuje len z toho dôvodu, že realizovali svoju slobodu pohybu a pobytu na území iného členského štátu, predstavuje obmedzenie slobôd, ktoré sú v článku 18 ods. 1 ES priznané každému občanovi Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. júla 2006, De Cuyper, C-406/04, Zb. s. I-6947, bod 39; Tas-Hagen a Tas, už citovaný, bod 31, ako aj Nerkowska, už citovaný, bod 32).

36 BVG a AuslVersV pritom predstavujú takú prekážku. Tým, že na vyplácanie určitých dávok poskytovaných v prospech pozostalých manželov vojnových obetí stanovil podmienku, aby tieto osoby mali bydlisko buď na území daného štátu, alebo na území iného členského štátu, ktorý nie je uvedený v zozname nariadenia vypracovaného vládou členského štátu, ktorý poskytuje tieto dávky, totiž táto právna úprava môže štátnych príslušníkov Spoločenstva, ktorí sa nachádzajú v takej situácii ako žalobkyňa vo veci samej, odradiť od realizovania ich práva slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území iného členského štátu uvedeného v tomto zozname.

37 Vnútroštátna právna úprava, ktorá takto obmedzuje slobody štátnych príslušníkov Spoločenstva, môže byť z hľadiska práva Spoločenstva odôvodnená len vtedy, ak sa zakladá na objektívnych hľadiskách všeobecného záujmu, ktoré nezávisia od štátnej príslušnosti dotknutých osôb a sú primerané cieľu, ktorý legitímne sleduje vnútroštátne právo (pozri v tomto zmysle rozsudky De Cuyper, už citovaný, bod 40; Tas-Hagen a Tas, už citovaný, bod 33, ako aj Nerkowska, bod 34).

38 Z pripomienok predložených Súdnemu dvoru tak zo strany spolkovej krajiny Bádensko-Württembersko, ako aj zo strany nemeckej vlády vyplýva, že cieľom prekážky stanovenej v BVG je poskytnúť primeranú dávku oprávneným osobám usadeným mimo územia Nemecka s ohľadom na aktuálne rozdiely v životných nákladoch, príjme a priemerných sociálnych dávkach vyplácaných v tomto členskom štáte a v štátoch, v ktorých majú príjemcovia dávok svoje bydlisko. Navyše podľa týchto pripomienok je takéto obmedzenie oprávnené aj z dôvodu možnosti dostatočnej kontroly profesionálnej a sociálnej situácie oprávnených osôb, najmä ich príjmov.

39 Je pravda, že tak vôľa poskytovať dávku zohľadňujúcu rozdiely medzi dvomi dotknutými členskými štátmi, ako aj nevyhnutnosť umožniť dostatočnú kontrolu profesionálnej a sociálnej situácie oprávnených osôb predstavujú objektívne hľadiská všeobecného záujmu, na základe ktorých je možné odôvodniť, že podmienky alebo spôsoby vyplácania dávok, ktoré sú sporné vo veci samej, môžu obmedzovať slobodu voľného pohybu.

40 Aj keď obmedzenie konštatované v bode 36 tohto rozsudku môže byť odôvodnené objektívnymi hľadiskami všeobecného záujmu, akými sú hľadiská uvedené v predchádzajúcom bode, je okrem toho potrebné, aby toto obmedzenie nebolo vo vzťahu k sledovanému cieľu neprimerané. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že opatrenie je primerané vtedy, ak popri tom, že je spôsobilé realizovať sledovaný cieľ, nejde nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie tohto cieľa (rozsudky De Cuyper, už citovaný, bod 42, ako aj Tas-Hagen a Tas, už citovaný, bod 35).

41 Podmienka bydliska sporná vo veci samej však nemôže byť považovaná za podmienku primeranú sledovaným cieľom.

42 Treba pripomenúť, že § 1 AuslVersV výslovne obmedzuje uplatnenie § 64e BVG na oprávnené osoby, ktoré majú bydlisko alebo pobyt na území buď jedného z desiatich členských štátov uvedených v tomto §, alebo na území Albánska, bývalej Juhoslávie či bývalého Sovietskeho zväzu.

43 Existujú však štáty, ktoré nie sú uvedené v § 1 AuslVersV, v ktorých sú životné náklady nižšie než v niektorých členských štátoch uvedených v tomto §. Okrem toho existujúce rozdiely medzi štátmi vymenovanými v § sú značné.

44 Takisto nevyhnutnosť umožniť dostatočnú kontrolu profesionálnej a sociálnej situácie oprávnených osôb musí byť uplatňovaná rovnakým spôsobom vo všetkých členských štátoch bez ohľadu na to, či sú, alebo nie sú uvedené v § 1 AuslVersV.

45 Následne taká právna úprava, aká je sporná vo veci samej, nezodpovedá cieľom uvedeným tak spolkovou krajinou Bádensko-Württembersko, ako aj nemeckou vládou, ktoré sú spomínané v bode 39 tohto rozsudku.

46 Okrem toho v rozsahu, v akom táto právna úprava len odkladá výplatu dávok upravených touto právnou úpravou, nemožno oprávnene tvrdiť, že je schopná

prispôsobiť spomínané dávky vzhľadom na aktuálne existujúce rozdiely medzi Spolkovou republikou Nemecko a členským štátom bydliska oprávnenej osoby vzhľadom na životné náklady, príjem a priemernú výšku sociálnych dávok.

47 Napokon je pravda, že pokiaľ ide o dávky poskytované v závislosti od príjmov, kontrola profesionálnej a sociálnej situácie oprávnených osôb sa môže preukázať ako nevyhnutná, to však nič nemení na tom, že odklad týchto dávok je opatrením, ktoré ide nad rámec toho, čo je nevyhnutné na uskutočnenie tejto kontroly.

48 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy je potrebné na položenú otázku odpovedať tak, že článok 18 ods. 1 ES sa má vykladať v tom zmysle, že bráni takej právnej úprave členského štátu, na základe ktorej tento členský štát odmieta vyplácať určité dávky poskytované pozostalým manželom obetí vojny len z toho dôvodu, že majú bydlisko na území niektorého z určených členských štátov.

O trovách

49 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Článok 18 ods. 1 ES sa má vykladať v tom zmysle, že bráni takej právnej úprave členského štátu, na základe ktorej tento členský štát odmieta vyplácať určité dávky poskytované pozostalým manželom obetí vojny len z toho dôvodu, že majú bydlisko na území niektorého z určených členských štátov.

Podpisy